

TOKİ FENERTEPE ORTAOKULU REHBERLİK SERVİSİ

2023-2024 EĞİTİM ÖĞRETİM YILI

ÇOCUKLARDA UYUM VE DAVRANIŞ SORUNLARI

UYUM NEDİR?

Bireyin içinde bulunduğu çevre ile dengeli ilişki kurabilmesi ve bu ilişkiyi sağlıklı bir şekilde sürdürebilme becerisine **uyum** denir.

Çocuklar büyüme süreçleri boyunca çeşitli beceriler kazanırlar. Kazanılan her beceri ile birlikte birçok da sorunla karşılaşır. Bu sorunlar karşısında anne baba ve yakın çevre uygun tutum ve davranışlar sergilediklerinde yaşanan sorun kolaylıkla halledilirken, uygun olmayan tutumlar

karşısında yaşanan sıkıntılar kalıcı uyum ve davranış sorunlarına dönüşebilir.

Uyum ve Davranış Sorunları Birbirinden Nasıl Ayrılır?

Çocuğun gelişim dönemine bağlı olarak yaşadığı olağan sorunlarla, uyum bozukluğu olarak kabul edilen davranışlar arasında ayırım yapmak anne babalar için zor olmaktadır. Yaşanan sorunun gelişim döneminden mi kaynaklandığı, yoksa gerçek anlamda bir davranım bozukluğu mu olduğunu anlamak için şu noktalar göz önünde tutulmalıdır.

- Çocuğun Gelişim Dönemi
- Belirtinin Sıklığı
- Davranışın şiddeti
- Davranışın Sürekliliği
- Bir davranışın başka davranışa

etki etmesi

- Sorunun dışa vurulmaması
- Çocuğun geçmiş yaşantılarının incelenmesi

- Uyum Nedir?
- Uyum ve Davranış Bozukluğu Birbirinden Nasıl Ayrılır?
- Uyum ve davranış sorunlarına yol açan nedenler nelerdir?
- Çocuklarda görülen uyum ve davranış sorunları
- Ailelere Öneriler
- Okuldan Kaçma
- Evden Kaçma

Uyum ve Davranış Sorunlarına Yol Açan Nedenler Nelerdir?

İhmal: Çocuğun fiziksel, duygusal ve sosyal gereksinimlerinin zamanında ve yeterince karşılanmaması.

Anne baba tutumları: Aşırı baskıcı, zorlayıcı, gevşek veya aşırı korumacı tutumlar

Şiddet: Fiziksel, duygusal

ya da sözel olarak çocuğa zarar verme, aşağılama, uzun süreli ve aşırı cezalandırma

Günlük rutinde yaşanan

büyük ve ani değişimler

Boşanma, ölüm, kardeş doğumu

Ayrılık: Anne babadan uzun süreli ayrı kalma, sık bakıcı değişiklikleri.

Kaza, hastalık, afet gibi travmatik olaylar

Çocuklarda Görülen Davranış Bozuklukları Nelerdir?**Alışkanlık Bozuklukları**

- *Parmak emme
- *Tırnak yeme
- *Alt ıslatma, dışkı kaçıрма
- *saç koparma

Davranış Bozuklukları

- *Yalan söyleme
- * Çalma
- *İnatçılık
- *Zarar verme
- *Küfür
- *Saldırganlık

Duyusal Bozukluklar

Uyku ve Yeme Bozuklukları

Davranış Bozukluğu Olan Çocukla Nasıl İlişki Kurulur?

Karşılıklı Saygı
Çocuğa Zaman Ayırmak
Cesaretlendirme
Sevgiyi anlatmak,paylaşmak

“Çocuk
kulağından değil
gözünden
eğitilir.”

Saldırganlık Davranışı

Saldırganlık, çocuğun genellikle kendi akranlarına ve başkalarına vurması, ısırması, tekmelemesi, eşyaları fırlatması ve tükürmesi gibi zarar vermeyi hedefleyen

davranışlarda bulunmasıdır. **Nedenleri**

Saldırgan davranışların ebeveynler tarafından ödüllendirilmesi

Çocuğun yetişkinlerden katı ceza, anlayışsızlık ve yetersiz sevgi görmesi

Televizyonun ve kitle iletişim araçlarının olumsuz etkisi

Olumsuz Anne-baba tutumları

Aile içi şiddet

Beyin zarı iltihabı, beyin zedelenmesi gibi fizyolojik sorunlar

Küfür Davranışının Nedenleri;

Çocuğun büyüklerini model alması

Dikkat çekmek isteği,

Büyüdüğünü ispatlama,

Ağızdan kaçırırverme,

Akranları tarafından onaylanma gereksinimi

Tik Davranışının Nedenleri;

Çocuğun yeterli ilgi ve sevgi görmemesi.

Çocukta bulunduğu dönemin üzerinde davranışlar beklenmesi.

Çocuğun anne-baba tarafından sürekli horlanması ve aşağılanması.

Aile içi iletişimin bozuk olması.

Çocuğun başkasını taklit etmesi.

Çocuğun küçük yaşlardan itibaren yoğun korku, kaygı, tedirginlik yaşamaması.

Ailelere Öneriler;

- Çocuğa saldırganlık modeli olmayın.
- Saldırgan davranışlara tolerans göstermeyin.
- Saldırgan davranışları kesinlikle dayakla cezalandırmayın.
- Çocuk gergin ve sınırlıyken onunla tartışmayın, sakinleşmesini bekleyin, daha sonra davranışı ile ilgili konuşun.
- Çocuğa sosyal olgunluğuna uygun çeşitli sorumluluklar verin, başarıma duygusunu yaşamasını sağlayın.
- İletişim kurarken ben dilini kullanın.
- Çocuğunuzq iyi model olun. Eğer siz küfür ederseniz çocuğunuzda eder.
- Çocuğunuz küfrettiğinde kesinlikle şiddet ve tehdit kullanmayın.
- Çocuğunuzun küfür etmesine tanık olduğunuzda aşırı tepki vermeyin ,bir süre duymazlıktan gelin.
- Çocuğunuz kızgınlığını daha olumlu nasıl ifade edebileceğini öğretin.
- Çocuğunuzun size karşı kızgınlığını ifade etmesine izin verin. Böylece gittikçe daha az küfür edecektir.
- Küfür içeren televizyon programlarından uzak tutun.
- Çocuğunuz karşı kesinlikle olumsuz ve sert tepkide bulunmayın.
- Çocuğunuzda tik görüldüğünde sürekli ikaz etmeyin.
- Çocuğunuzun tiki ile alay etmeyin ve eleştirmeyin.
- Çocuğunuzda tik görüldüğünde bir uzmana götürün.
- Çocuğunuzla iletişiminizi güçlendirin.
- Çocuğunuzda yeterli ilgi ve sevgi gösterin.

Okuldan Kaçma

- Okul başarısızlığı okuldan kaçma davranışının en sık nedenidir.
- Depresyon, davranım bozuklukları, dikkat ve dürtü kontrol sorunları, öğrenme güçlükleri de özellikle ergenlerde okuldan kaçmaya sebep olabilmektedir.
- Sınıf arkadaşları ve öğretmenlerle anlaşamama,
- okulda diğerleri tarafından dışlanma, küçük görülme ve alay edilme,
- derslerin zor gelmesi ve ders başarısının düşüklüğü,
- okumaya ilgisizlik,
- dışarıdaki hayatın daha cazip gelmesi,
- okula alışamama,
- ev içinde çatışma ortamının varlığı,
- çocuğun çalıştırılması gibi nedenler de okuldan kaçma sebeplerindedir.

Çocuğu Okuldan Kaçma Davranışı Gösteren Anne-Baba Nelere Dikkat Etmeli?

1. Çocuğunuzun okula devamını izleyin.
- 2.) Çocuğun devamsızlığını öğrendiğinizde sakin kalarak, olaya geniş çerçeveden bakmaya çalışın.
- 3.) Çocuğun okuldan kaçma sebebini öğrenin. Okul korkusu, arkadaş baskısı ve zorbalığı, ders başarısızlığı gibi her türlü sebebi irdeleyerek ona uygun çözümler üretmek gerekecektir.
- 4.) Ders başarısızlığı durumunda çocuğun bilişsel işlevleri ve zeka düzeyini öğrenmek açısından bir uzman desteği alın.
- 5.) Okulla işbirliği halinde olun, özellikle rehber öğretmenle irtibatta kalın.
- 6.) Okuldan kaçmanın ne sonuçlar doğuracağını çocuğunuzla konuşun.
- 7.) Rapor alarak çocuğu koruma ve kurtarma durumuna girmeyin.
- 7.) Rapor alarak çocuğu koruma ve kurtarma durumuna girmeyin.
- 8.) Ev içinde sorumluluklar, disiplin kuralları, sınırlarla ilgili net olun, gerektiğinde bir psikiyatrist ya da psikologdan yardım alın.
- 9.) Çocuğun madde kullanımını, şiddet eğilimi gibi davranışlarının olup olmadığını takip edin.
- 10.) Çocuk okuldan kaçtığı anda ne yaptığını, kimlerle görüştüğünü tespit edin.
- 11.) Çocuk zihinsel yetersizliği nedeniyle okula gitmek istemiyorsa okul rehberlik servisiyle görüşerek tanılanarak uygun eğitim alması için adım atın.

Evden Kaçma

Heyecan ve macera yaşama isteği, Aile içinde fiziksel ya da cinsel şiddete uğramak,

Akran grubu ve farklı iletişim kaynaklarının (filmler, bilgisayar oyunları, haberler gibi) kaçmayı özendirici etkisi,

Tercihleri (kıyafet, arkadaş, gidilecek yerler gibi) nedeniyle ebeveynler ve ergen arasında çatışma yaşanması, Ailenin çocuğa maddi ve manevi destek vermemesi,

Evden kaçan kardeş veya yakın arkadaş çevresinden birinin örnek alınması,

Ergenin ünlü olma ya da çok para kazanma hayalleri,

Ebeveynlerin çocuğu istememesi ya da evden atmasını sayabiliriz.

Çocuğu Evden Kaçma Davranışı Gösteren Anne-Baba Nelere Dikkat Etmeli?

- 1.) Çocuklarına sevgiyi somut olarak gösterip, onlara zaman ayırmalı,
- 2.) Çocukla diyalog halinde olup, sorunlarını dinlemeli ve çözüm yolları aramalı,
- 3.) Çocuğun duygu, düşünce ve görüşlerine saygı duymalı,
- 4.) Çocuklar arasında ayırım yapmamalı,
- 5.) Çocukları olumsuz etkileyecek kararları onlardan bağımsız almamalı,
- 6.) Çocuklara iyi bir rol model olmalı,
- 7.) Çocukları gerçekçi bir yaşama onları korkutmadan hazırlamalı,
- 8.) Disiplin adına fiziksel şiddet ve onur kırıcı sözel davranışlardan kaçınmalı,
- 9.) Çocuklara sabırlı ve anlayışlı yaklaşmalı,
- 10.) Çocuklarıyla birlikte zaman geçirip, farklı aktivitelere katılmalı,
- 11.) Çocuğa değerli olduğunu hissettirmeli, ona değer vermeli,
- 12.) Çocuğu başkaları ve kardeşleriyle kıyaslamamalı,
- 13.) Kendi sorunlarını çocuğa yansıtıp, ona yüklememeli,
- 14.) Aşırı baskı ve kurallarla çocuğu ezmemelidirler.